

نظم جدید خاورمیانه در گفت‌وگو با «محمد ایرانی»:

ترکیه لقمه بزرگی در سوریه برداشت

رضا عدالتی پور

روزنامه‌نگار

اتفاقات پرشتاب منطقه در سالی که گذشت، شاید هیچ مورد مشابهی در تاریخ تأسیس خاورمیانه در یک قرن گذشته نداشته است. برای هیچ کس قابل باور نیست که استمرار جنگ در غزه، درگیری مستقیم ایران و اسرائیل برای اولین بار از زمان تشکیل دولت عبری در غرب آسیا، ترور و شهادت سید حسن نصرالله دبیرکل حزب الله، جنگ اسرائیل در جنوب لبنان، ترور فرماندهان نظامی مقاومت فلسطین؛ محمد ضیف و یحیی السنوار و هم‌پیطور اسماعیل هنیه رئیس دفتر جنبش سیاسی حماس و در نهایت سقوط نظام سوریه و بشار اسد، همه در یک سال رخ داده باشد. پس از سرنوشتی دولت سوریه، مبارزه پیرامون استقرار و تحمیل نظم جدید امنیتی در منطقه جریان گرفته است. در این میان دونالد ترامپ مجدداً به کاخ سفید برگشته اما تنش در منطقه هنوز به طور کامل مهار نشده و یک جرقه دوباره برای بازگشت همه چیز به نقطه صفر کافی است. آتش بس غزه و لبنان شکننده است، سوریه در برقراری امنیت کامل و تشکیل یک دولت فراگیر ناتوان است و اسرائیل به حملات خود در این کشور ادامه می‌دهد. پرسش اصلی اما چیزی است که شاید هیچ کس نمی‌داند: چه چیزی در پیش است؟ در این رابطه گفت‌وگویی با «محمد ایرانی» مدیرکل پیشین خاورمیانه و شمال آفریقای وزارت امور خارجه و سفیر سابق ایران در کویت انجام دادیم.

می‌روند، بی‌خانمان می‌شوند یا دچار مشکلات ناشی از جنگ می‌شوند، اهمیتی ندارد. لذا، ترامپ در چهارچوب عوامل انسان‌دوستانه برای پایان دادن به این نزاع‌ها و خشونت‌ها اقدام نخواهد کرد. به نوعی هدف ترامپ از آرام‌سازی، بیشتر کسب منافع اقتصادی است؛ منافعی که در سایه درگیری‌ها و جنگ تأمین نمی‌شود یا جنگ مانع انتفاع شده است. نمونه آن جنگ غزه است.

برای تحقق این هدف یعنی پایان جنگ غزه، وی از عنصر فشار بر طرف ضعیف و تحمیل یک صلح نابرابر استفاده می‌کند. ترامپ از رژیم اسرائیل می‌خواهد که همه چیز را در غزه نابود کند و اعراب را تحت فشار قرار می‌دهد تا صلح را بپذیرند.

مورد اقدامات او اظهارنظر کرد. به نظر من، ممکن است پایان دادن به جنگ‌های بی‌حاصل در دست‌ورکار ترامپ باشد، اما قطعاً با فرمول خاص خودش، نه بر اساس آنچه که در تاریخ نزاع‌های بین‌المللی و مذاکرات مرسوم برای پایان دادن به منازعات مشاهده شده است. به نظر می‌رسد ترامپ برای دستیابی به اهداف خود، که عموماً در چهارچوب منافع اقتصادی تعریف می‌شوند، در صدد کاهش تنش‌های موجود در مناطق حساس جهانی است.

هدف ترامپ به هیچ وجه کاهش درد و رنج مردم آسیب‌دیده از جنگ و مسائل انسان‌دوستانه نیست. برای او، تعداد انسان‌هایی که در این درگیری‌ها از بین

◀ دونالد ترامپ در دوره دوم استقرار خود در کاخ سفید، راهبرد سیاست خارجی خود را در خاورمیانه «صلح از طریق قدرت» تعریف کرده است، دکتترین سیاست خارجی دولت دوم ترامپ در منطقه از چه مؤلفه‌هایی برخوردار است؟

به نظر می‌رسد که ترامپ شخصیتی منحصر به فرد با ویژگی‌های متمایز از سایر رهبران ایالات متحده آمریکاست. برخی از روانشناسان آمریکایی معتقدند که وی دارای روحیه استبدادی، روان‌پریشی، خودشیفتگی و توهم است. یک ویژگی دیگر او پیش‌بینی‌ناپذیر بودن در تصمیم‌گیری‌هاست و به همین دلیل نمی‌توان به طور دقیق و در چهارچوب تحلیل‌های علمی یا عرفی و تاریخی، در